

Kunnskapsdepartementet

Retningslinjer i et nytt system for styring av læringsutbytte i helse- og sosialfagutdanninger - vernepleierutdanningen

Utgangspunkt

Retningslinjene skal ha følgende oppbygging:

- 1) Formålsbeskrivelse
- 2) Kunnskapsområder (ikke obligatorisk)
- 3) Læringsutbyttebeskrivelser (LUBer) i tråd med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk (NKR)
- 4) Studiets oppbygging, herunder praksis hvis ønskelig

Nivå i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk (NKR)

Gjennomføring av vernepleierutdanning gir bachelorgrad og ligger derfor på nivå 6.2 i NKR.

Detaljeringsnivå

Videre må retningslinjene være på overordnet nivå og institusjonene vil konkretisere de nasjonale retningslinjene i lokale planer.

Formål

Vernepleierutdanningen er en kunnskapsbasert og praksisrettet helse- og sosialfaglig utdanning som kvalifiserer for utøvelse av helse-, omsorgs- og velferdstjenester i et livsløpsperspektiv. Utdanningen vektlegger spesielt miljøterapeutisk arbeid, habilitering og rehabilitering.

Utdanningen tar utgangspunkt i kunnskaper om funksjonsnedsettelse og samfunnsmessige forhold som skaper funksjonshemming. Utdanningen er i tråd med nasjonale og internasjonale regler og har som formål å fremme, verne om og sikre rettighetene til personer med nedsatt funksjonsevne, og utviklingshemmede spesielt.

Utdanningen gir kompetanse til å samarbeide med brukere, pårørende, andre tjenesteytere og aktører for å fremme selvbestemmelse, deltakelse, mestring, helse og livskvalitet.

Etter endt utdanning skal kandidaten ha høy etisk bevissthet, gode kommunikasjons- og samarbeidsferdigheter og kunne arbeid målrettet og systematisk for å tilby brukerorienterte tjenester kjennetegnet av kritisk og innovativ tekning.

Fullført studium gir graden bachelor i vernepleie og danner grunnlag for autorisasjon som vernepleier i henhold til lov om helsepersonell.

Kunnskapsområder

- I. YRKESROLLE, ETIKK OG SAMARBEID
- II. INNOVASJON, KRITISK TENKNING OG KUNNSKAPSBASERT PRAKSIS
- III. LIKESTILLING OG IKKE-DISKRIMINERING
- IV. HELSE, SYKDOM OG FUNKSJONSNEDESETTELSE
- V. MILJØTERAPEUTISK ARBEID, HABILITERING OG REHABILITERING
- VI. VERNEPLEIEFAGLIG ARBEID OG PROFESJONENS ARBEIDSPROSESSER

Læringsutbytter

I. YRKESROLLE, ETIKK OG SAMARBEID

Kunnskap

1. Har bred kunnskap om vernepleie som profesjon og fagområdets historie, kunnskapsgrunnlag, tradisjoner, egenart og plass i samfunnet
2. Har bred kunnskap om kommunikasjon, samhandling og samarbeid
3. Har bred kunnskap om sentrale etiske teorier for vernepleiefaglig arbeid
4. Har kunnskap om velferdsstatens strukturer og profesjoner
5. Har kunnskap om tverrfaglig, tverrprofesjonelt og tverrsektorielt samarbeid mellom og på tvers av virksomheter og nivåer

Ferdigheter

1. Kan anvende faglig kunnskap for å initiere og bidra til tverrfaglig, tverrprofesjonelt og tverrsektorielt samhandling
2. Kan reflektere over egen yrkesutøvelse og justere denne under veiledning
3. Kan reflektere over veiledning og ledelse i yrkesutøvelsen
4. Kan planlegge og gjennomføre målrettede samarbeidsprosesser med brukere, pårørende og andre tjenesteutøvere, og kan forebygge og løse konflikter

Generell kompetanse

1. Har innsikt i etiske krav og retningslinjer for tjenesteutøvelsen
2. Kan utveksle synspunkter og erfaringer med andre og gjennom dette bidra til utvikling av god praksis innenfor fagområdet

II INNOVASJON, KRITISK TENKNING OG KUNNSKAPSBASERT PRAKSIS

Kunnskaper

1. Har kunnskap om forsknings- og utviklingsarbeid innenfor fagområdet og metoder for systematisk innhenting av brukerkunnskap
2. Har kunnskap om forskningsmetode, prinsipper og begreper for vurdering av vitenskapelig kvalitet
3. Kan oppdatere sin kunnskap innenfor fagområde gjennom kunnskapsbasert praksis

Ferdigheter

1. Kan anvende, kritisk vurdere og henvise til vitenskapelig kunnskap for å belyse praktiske problemstillinger, og treffe faglig begrunnede valg tilpasset tjenestemottakere og kontekst
2. Kan anvende relevante uttrykksformer for å dokumentere og formidle fagkunnskap tilpasset formål og målgruppe
3. Kan anvende vitenskapelige metoder på praktiske og teoretiske problemstillinger for å treffe begrunnede valg
4. Kan reflektere over etiske problemstillinger i yrkesutøvelsen og treffe begrunnede valg

Generell kompetanse

1. Har innsikt i relevante etiske problemstillinger innen fagområdet
2. Kan planlegge og gjennomføre nytenkning og tjenesteinnovasjon, og kan bidra til systematiske og kvalitetsforbedrende arbeidsprosesser i samarbeid med brukere, pårørende, andre tjenesteytere og aktører
3. Kan bidra til brukerdreven innovasjon og påfølgende organisasjonsutvikling
4. Kan utveksle synspunkter om muligheter og utfordringer ved bruk av digitale løsninger på individ- og systemnivå, og kan anvende digital kompetanse i utvikling av gode tjenester
5. Har innsikt i risikovurdering, kan vurdere uønskede hendelser og kjenner metoder for å følge opp dette systematisk gjennom varsling og avvikshåndteringssystemer

III LIKESTILLING OG IKKE-DISKRIMINERING

Kunnskaper

1. Har bred kunnskap om inkludering, likestilling og ikke-diskriminering, uavhengig kjønn, etnisitet, religion og livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk og alder, slik at kandidaten bidrar til å sikre likeverdige tjenester for alle grupper i samfunnet.

2. Har bred kunnskap om konvensjoner, lover, regler og for å sikre funksjonshemmedes rettigheter.
3. Har bred kunnskap om forholdet mellom funksjonshemming og funksjonsnedsettelse, og hvordan funksjonshemmende barrierer kan bygges ned.
4. Har bred kunnskap om selvbestemmelse og brukermedvirkning.
5. Har bred kunnskap om utviklingshemming og livssituasjonen til personer med utviklingshemming i et historisk og sosiologisk perspektiv.
6. Har kunnskap om helse- og velferdssystemet, gjeldende lov- og regelverk innen fagområdet og hvordan helse- og sosialpolitiske føringer påvirker tjenesteutøvelsen og tjenestemottakeres livssituasjon.
7. Har kunnskap om barn og unges rettigheter og er en utøver som kan ivareta barns behov for behandling og/eller tjenester og kan sikre barns medvirkningsmuligheter
8. Har kunnskap om hvordan sosial ulikhet og sosiale problemer som omsorgssvikt, vold, overgrep, mobbing, rus- og sosioøkonomiske problemer påvirker helse, levekår og livskvalitet
9. Kjenner til samers rettigheter, og har kunnskap og forståelse for samenes status som urfolk

Ferdigheter

1. Kan anvende faglig kunnskap for å fremme inkludering, likestilling og deltakelse i alle deler av samfunnslivet og i et livsløpsperspektiv
2. Kan anvende oppdatert kunnskap om helse-, og velferdssystemet, lover, regelverk og veiledere i sin tjenesteutøvelse for å sikre likeverdige og faglig forsvarlige tilbud til tjenestemottakerne

Generell kompetanse

1. Har innsikt i sammenhengene mellom helse, utdanning, arbeid og levekår, og kan anvende dette i sin tjenesteutøvelse, overfor enkeltpersoner og grupper i samfunnet, for å bidra til god folkehelse og arbeidsinkludering
2. Kan formidle faglige synspunkter og erfaringsbasert kunnskap knyttet til funksjonshemmedes rettigheter, og gjennom dette bidra til å sikre selvbestemmelse og likeverdig samfunnsdeltakelse for personer med funksjonsnedsettelser

IV HELSE, SYKDOM OG FUNKSJONSNEDESETTELSE

Kunnskap

1. Har bred kunnskap om sammenhenger mellom helse, funksjonshemming, funksjonsnedsettelse og sykdom i et individ-, samfunns- og livsløpsperspektiv
2. Har bred kunnskap om årsaker og forhold som påvirker kognisjon og atferd generelt, og kognitive funksjonsnedsettelser og psykisk utviklingshemming spesielt
3. Har kunnskap om menneskets fysiologi, anatomi, grunnleggende behov og utvikling i et livsløpsperspektiv
4. Har kunnskap om hvordan helsesvikt, sykdom og funksjonsnedsettelser påvirker fysiske, kognitive og sosiale funksjoner i et livsløpsperspektiv
5. Har kunnskap om sykdomsforebygging og helsefremming på individ, gruppe og samfunnsnivå
6. Har kunnskap om symptomer og behandling av de vanligste somatisk og psykiske sykdommene innen fagområdet
7. Har kunnskap om generell farmakologi og legemidlers virkninger og bivirkninger.
8. Kan oppdatere sin kunnskap om forsvarlig legemiddelhåndtering

Ferdigheter

1. Kan anvende faglig kunnskap for å identifisere symptomer på sykdom og sette inn nødvendige behandlingstiltak, samt ved behov innhente bistand hos annet helsepersonell eller henvise videre for å sikre forsvarlig bistand til personer med behov for helsehjelp
2. Kan anvende faglig kunnskap om livreddende førstehjelp

Generell kompetanse

1. Kan planlegge og gjennomføre daglig omsorg, grunnleggende pleieprosedyrer og legemiddelhåndtering etter gjeldende forskrifter på en omsorgsfull og faglig forsvarlig måte
2. Kan planlegge, gjennomføre, dokumentere og evaluere forsvarlig helsehjelp i samarbeid med brukere og andre profesjoner med utgangspunkt i respekten for den enkeltes verdighet og behov

V MILJØTERAPEUTISK ARBEID, HABILITERING OG REHABILITERING

Kunnskap

1. Har bred kunnskap om teorier, problemstillinger, prosesser og metoder som kreves for å tilby koordinert, sammenhengende og kunnskapsbasert habilitering og rehabilitering, med mål om å oppnå best mulig funksjons- og mestringsevne, selvstendighet og deltagelse i utdanning og arbeidsliv, sosialt og i samfunnet
2. Har bred kunnskap om miljøarbeid og miljøterapi som grunnlag for vernepleierens miljøterapeutiske arbeid
3. Har bred kunnskap om oppgaver og problemstillinger som aktualiserer miljøterapeutisk arbeid
4. Har bred kunnskap om psykologisk og biologisk utvikling og læring i et livsløpsperspektiv
5. Har bred kunnskap om pedagogiske teorier, ulike læringssyn og didaktiske prinsipper
6. Har kunnskap om mestring og tilrettelegging for autonomi, selvhjelp og selvregulering
7. Har kunnskap om begrepene utvikling og forandring, og den posisjon og faglige innholdet de har innen miljøterapeutisk arbeid og i habilitering-/ rehabiliteringsarbeid

Ferdigheter

1. Kan anvende faglig kunnskap for å analysere og vurdere oppgaver og problemstillinger som aktualiserer miljøterapeutisk arbeid, habilitering og rehabilitering
2. Kan anvende faglig kunnskap i utøvelse av beslutningsstøtte
3. Kan reflektere over faglige, etiske og juridiske utfordringer og dilemmaer avledet av miljøterapeutisk arbeid, habilitering og rehabilitering

Generell kompetanse

1. Kan formidle sentrale forhold ved miljøterapeutisk arbeid, habilitering og rehabilitering som fagsyn og de oppgavene og problemstillingene som særlig lar seg arbeide med innen disse

VI VERNEPLEIEFAGLIG ARBEID OG PROFESJONENS ARBEIDSPROSESSER

Kunnskaper

1. Har bred kunnskap om problemløsning på individ-, gruppe- og systemnivå. Problemløsningen innebærer observasjon, utredning, utforskning av verdier, ønsker og livsbetingelser, målutforming, tiltaksutforming og evaluering
2. Har kunnskap om velferdsteknologi og hvordan velferdsteknologiske løsninger kan tas i bruk i tjenestene for å understøtte den enkeltes ressurser og mestringsmuligheter

Ferdigheter

1. Kan anvende relevante metoder i kartleggings- og utredningsarbeid for å identifisere brukeres mål og behov som grunnlag for tiltak
2. Kan anvende og utvikle individuelle planer i samarbeid med brukere for å sikre helhetlige- og koordinerte tjenester
3. Kan anvende faglig kunnskap for å kritisk diskutere egen arbeidsprosess og ulike modeller i vernepleiefaglig arbeid
4. Kan reflektere over faglig skjønnsutøvelse

Generell kompetanse

1. Kan planlegge og gjennomføre samhandling med brukere, pasienter, pårørende og andre ved bruk av relasjons-, kommunikasjons-, og kulturkompetanse
2. Kan planlegge, gjennomføre, dokumentere og evaluere tiltak og tjenesteutforming med utgangspunkt i brukeres mål og behov, selvstendig og i samarbeid med brukere og andre, i tråd med faglige føringer, standarder for kvalitetssikring, etiske krav og retningslinjer

Krav til studiets oppbygning

Utdanningsstedet skal tilrettelegge for at studentene i løpet av studiet har mulighet for internasjonalt samarbeid og ha ordninger for internasjonal studentutveksling.

Det skal legges til rette for studentmobilitet og det bør være mulighet for valgbart fordypningsemne i løpet av studiet.

Krav til praksisstudiene

Føringer i «forskrift om felles rammeplan for helse- og sosialfagutdanningene», nasjonale retningslinjer for vernepleierutdanningen og krav til praksis skal være grunnleggende for studiets oppbygging og praksis.

Vernepleierutdanning er en profesjonsutdanning og praksis er en viktig læringsarena. Utdanningsinstitusjonene skal derfor tilrettelegge slik at studenten i løpet av praksisstudiene får:

- erfaring i tverrprofesjonelt og tverretatlig samarbeid
- minimum 35 uker veiledet brukerrettet praksis i reelle yrkessituasjoner
- praksis i tjenester som bistår personer med kognitive funksjonsnedsettelse og/eller store og sammensatte bistandsbehov
- øvelse i helsehjelp og legemiddelhåndtering
- øvelse i miljøterapeutisk arbeid
- øvelse i å dokumentere og kvalitetssikre eget arbeid.